هو العلیم

طهارت ذاتی کفار و اهل کتاب

بررسی روایات لباس و ظروف در اثبات طهارات

سلسله دروس خارج فقه — طهارت انسان – جلسه

سوم

استاد

آیت الله حاج سید محمدمحسن حسینی طهرانی

قدّس الله سرّه

میجّرلا ِناطیّشلا َنِم ِهَّللاِب ُذوعأ

میحّرلا ِنَمحّرلا ِهَّللا ِمسِب

رد نیکرشم و رافک سابل هرابرد ثحب

یهقف باوبا

نیکرشم و راّفک دروم رد هک یتایاور زا هتسد کی نیا .تسا راّفک ۀسبلا ثحب دریگیم رارق ثحب دروم رارق ثحب دروم دیاب هک تسا یدراوم نآ زا یکی مه دروم رد هک یتایاور رگید ،ثحب نیا اب و دریگب ،هدش نایب یهقف باوبا رد نیکرشم و راّفک تساجن زا رظن فرص لاح .دوشیم مامت تایاور نآ رگید رد ای تسا نیملسم ۀعماج رد هک تّیبلغا ثحب و هسبلا دروم رد تّیبلغا هبمکح و تسا راّفک ۀعماج تسه کلذ لاثما رد و ؟ رد ناویح تسوپ دروم رد ...نآ زا رظن فرص

قوس ندش یفتنم هرابرد باوج و لاؤس تّیبلغا و نیملسم

یفتنم مه تیبلغا امش یانبم رب انب ینید :لاؤس

؟دوش یم

؟هلب :باوج

نیا ربانب ... هک یلاعترضح یانبم رب انب :لاؤس

؟رگید دوش یم یفتنم مه تیبلغا نآ رگید

،رگید هلب :باوج

نیملسم قوس ینید ،میرادن تیبلغا ینید :لاؤس

میرادن رگید

هک دنادب ناسنا هک یتروص رد هتبلا ،هن :باوج

هکتایاور زا یضعب رد نوچ ،دنیوگ یم هَللا مسب اهنآ

دراد اجنآ رد –؟هنایدیدوب امش مناد یمن –میدناوخ

جراخ اهنآ .دنیوگ یمن اهنآ ،برع یاراصن ًلاثم

هَللا مسب دوهی و یراصن هک دنادب ناسنا رگا .دنتسه

لاب اهنآ ۀحیبذ تروص نیا رد دنادب رگا ،دنیوگ یم

.تسا عنام

،دوش یم یفتنم قوس ءانبم نیمه رب انب :لاؤس

یم یکی یراصن و دوهی قوس اب نیملسم قوس ینید

.دوش

یکی نآ دنادب ناسنا رگا ینید ،رگید هلب :باوج

ن یا رد هیکزت مدع ةلاصا نامه ،هندنادنرگا ،دوشیم

.تسا مکاحاج

ی‌اهنابز هبادخ‌مانرکذ زاوجه‌رابرد داتسا رظن

حبذ ماگنه فلتخم

مزلا مه تییرع ادخ رکذ رد ن‌یاربانب :لاؤس

.تسیذ

.دیئوگب دیناوتیم مه یسراف ،هن ،ریخن :باوج

ًلاثم ای ،ادخ دییوگب هَللا مسب یاجب حبذ عقوم امش

دنیوگیم اهیسیلگنا ،دنکیمن یقرف ، God دیئوگب

یمن یقرف ،تسا نامه In the name of God

،دنک

هیضق ن‌یا ایند یاهاگراتشک رد نلاا :لاؤس

؟تسهموسرم

؟هلب :باوج

ن‌یا تسه ایند رد هک یاهاگراتشک رد :لاؤس

؟دننکیمعورشادخمانابینعی ؟تسا موسرم هیضق

.دنیوگیم هَللا اهنآ :باوج

؟دنیوگیم ار ن‌یا :لاؤس

،جراخ یاهروشکرد نیملسم ینعی ،هلب :باوج

نیملسم هک دینک ضرف ،دنیوگ یم هَللا مه اهنآ

ی م ه َللا م ه اهن آ د نیو گ ی منGod گ لاثم ،ن ابز ی سیلگنا

اباب م یئوگب اهن آ ه ب ر گا د ننادی منا هن یا ب خ ،د نیو گ

ن وچ ت سا ر تهب ه َللا ب خ ه تبلا ،...ن امه ت سا ت حار

ن کمم God ا ب و ت سا ءامسلا ن مِ ل زنُم م سا ن آ ه َللا

ا ی مسا ،ه َللا م سا ن آ ن وچ د شاب ه تشاد ت وافت سا

ع یمج ع مجتسم ه ک د نکی م ی تاذ ر ب ت لاد ه ک ت سا

ی ادخ ه ک ی ئادخ ط قف ه ذ ی لو ت سا ه یلامک ت افص

ه تبلا .ت سیذ ن آ ر د اهن یا و ت مقذ ی لو ت سا ت مح ر

ی م اهی ضعب ت ساج ن یا ر د ه ک ی فلاتخا ر ب انب

ی م اهی ضعب ،ت سا ه َللا ن آ ه ب ه راشا Godد نیو گ

م درک ّ ص حفت ن م دوخ ه ک ه چ ن آ اُما .ت سیذ د نیو گ

د ر God ه مان ن امه ظ احل ت ّ یهولا ی انعم ،ه د ش د نعی

د یق ا ب ه کنیا ه ذ ،ق لطم ی ادخ ی هتنم ت ّ یعماج ی انعم

ن امه م کح م ه ق لاطا ه ک ت افص ع یمج ع مجتسم

ئ مجرت د ر ن یا و د راد اج ن یا د ر ا ر ع امجتسا ئ لئسم

ه ب اهنیا و م یح ّ رلا ن مح ّ رلا ه َللا م سب ،اهزیچ زا ی ضعب

ی اج ه ب د وشی منا د نیو گ ی م اهی ضعب ،د روخ ی م د ر د

د وشی م د نیو گ ی م اهی ضعب .ت شاذ گ God ،ن یا

ی لاکشا م درک ّ ص حفت ن م ه ک روط ن آ اما .ت شاذ گ

.درادن

و نردم یاهاگراتشک رد هیمست تیفیک یسرب

هلا ظفل ص وصخم وزل مدع

لا وَ :دیامرف یماجنیا رد هکیاهیآ لاحسا یلع

﴿ ...هْیَلَع ِهللا ُمْسِا رِکْذُی ْمَل امِم اوُلُکْأَت ﴾ ،ماعنألا ۱۲۱

.دشابنآ رب هَلا م سا هک درادنن یا هب راشا اجرن یا

هک یمسا هکنیا هذ .ادخ م سا اجنیا رد ی نعی ِهللا ُمْسِا

نآ زا ی کاحنآ ((اه)) و ((م لا)) و ((ف لا)) ظفل ،هَلا

هست ،هذ ،ه ُکل سم و یحی ،یکی عنهذ ِهلا ِتآذّلا

امش الذ ،تسا هیآ ،یانعم ،یانعم ،یانعنیا ،یلاعت هَلا نع

یفاک دیئوگب م هَلا م سب ،دیتفگن ،دیتفگن ،دیبلطن

تسا ،هَلا ،سر حیوان ار ببریدن ،خدا ،سر حیوان ار

ضرف ًلاثم ایند ،بّر ًلاثم ،سر حیوان ار ببریدن ،یانجنیا رد

کنیدک ه لرا ّحم ،سر حیوان ار ببریدن ،یانجنیا رد

کلام اجنیا رد هَلا ص وصخ .دنکیمن یقرف

.تسین

یاهاگراتشک رد هیمست هوحن هرابرد لاؤس

تانایحیفصلامجا و یاپورا

لاؤس :الان رد کشتاگراتشاهاگراتشیا ی و عمو ی

؟دنیوگیم هَلا یاپورا یاهروشک

،دنیوگی‌منه‌ن :باوج

؟دنیوگی‌من :لاؤس

قیقحت دیاب ،دنیوگی‌من هَللا اهنآ ریخن :باوج

دیآی‌م‌ناویح طقف‌ناشهاگراتشک‌رد اهنآ ریخن ،درک

حبذ ی‌ارب‌ه‌ک ی‌زاهج و ل‌یاسو ا‌ب ی‌روط‌ن‌یمه و

ن‌امه‌ار اهنآ و دنیآی‌م‌ب‌یترتبه‌ب‌تاناویح ،تسه

و دوری‌م‌و دنکی‌م‌حبذ ار اهنآ تسه‌ه‌چ‌رهو دیدح

دننکی‌منی‌زیچ‌ئیمستع‌ونچ‌یه

کیامشم‌ییوگب‌م‌یتسرفب‌رفنک‌یطقف ... :لاؤس

دییوگب‌هَللا

ه‌لب :باوج

اهنیا و راتشک‌رد ن‌داتسرف وریزه‌ب ی‌رایز :لاؤس

؟تسین

دراد ه‌ک ی‌نیح‌ن‌آ رد .ریخن ،تسین ریخن :باوج

.دنکی‌م‌تیافک‌دشاب‌هَللا م‌سا ن‌یح‌ن‌آ رد دنکی‌م‌حبذ

ی‌ناویح‌ن‌آ ی‌نعی .دنتسه رگیدمه ا‌ب ا‌ت‌ه‌د ه‌ک‌ن‌آ ولو

،دوشب‌ق‌لاط‌ه‌للا ئملک‌ناویح‌ن‌آ ر‌ب‌د‌وشی‌م‌حبذ ه‌ک

ی‌م‌و تسا [فصد رس] تشپ‌ه‌ک ی‌ناویح‌ن‌آ لاح

[،دنک ی‌م‌ق‌دص‌م‌ه‌ا اهنآ ر‌ب] هَللا م‌سا دیایب دهاوخ

أفرع تسه هطوحم نآ زا جراخ هکی ناویح نآ ی لو
ی لو .تسیذح یحص و درادذ انعم اهنآ رب م سا ق لاطا
ۀطوحم رد ی نعی)]تسا اج ن یا رد هکی ناویح نآ
رارق ن دش ح بذ ی ارب ف ص رد و تسا ح بذ ل حم
ن یمه اج ن آ اتا اج ن یا زا هک دینک ض رف [(دنتفرگ
ک ی ا مش ،دنتسه ق ّلعم اهنیا ب یترت ه بج اجد ی روط
رد)]تسه اج ن آ رد هکی جاجد ن آ ،دنیوگی م هَللا
رد هکی جاجد ن یا اتا [(دراد رارق ح بذ ف ص ی اهتنا
ع نام لا ب اهنیا م امت ،[(ح بذ ف ص ی الدتبا)]تسا ج ن یا
اهنآ رب هَللا م سا ،دحاو ن اکم ن یا رد اهنیا ن وچ .تسا
ن یمه ،دنرادگی م م هراون اهی ضعبلا اح .هدش ق لاطا
ل مع ن تفای ن ایاپ]اتا دناوخی م هَللا ،هَللا راون روط
ح بذ...]

رکذ ی ارب راتخه هدنیوگ تروض ه رابرد ح یضوت ه حیذ رب ادخ م اذ

سؤال: یا ن اشکال دارد؟

جواب: بله؟

سؤال: یا ن اشکال دارد؟

جواب: یا ن به ظر شبهه ای م کا ن دیآ ،چ ن ود
ی نعی ،هَللا دیوگب هکی تسیابل عاف ع قاو

رگید دیوگیم دراد هاگتسد رد لعاف :لاؤس

راتخم ینعی ّیح ئدنیوگ هرخلاب ،هذ :باوج

.تسه [روظنم]ن یا .دیوگبَلا هکیتسیاب

مکح و حبذ زا شیپ نانویح هبن داد کوش هلئسم هتاما

دراو کوُشک یل وا اهنیا و واگ دروم رد :لاؤس

ن یا ،دننک یم حبذ دعب دوشب شوهیب هک دننک یم درادن لاکشا؟

.درادن لاحبذ ،ریخ :باوج

؟... :لاؤس

کوُشن آ هب دنتسم هتامِا ن یا رگا ،هلب آن :باوج

حبذ هب دنتسم دیاب هتامِا ،تسا مارح نآ رگید دشاب دشاب

ی فاک دشاب هچ رهاب کوش ن یا ینعی :لاؤس تسا؟

[ار هتاما کوش ن یا]مه اًرهاظ ،هلب :باوج .دنکی مذاجیا

س ابل و هیرباس بایذ بابت ایاور ی سرب باتکل ها و س وجم ی اه

و مینا وخی م زورما تسه اج ن یا رد هک ی تایاور

عمجن آ مدرکضرعناتتمدخهکییدنبعمجن آ لدعب
تیاور ثحب زورما رگید و مینکیم ضرع ار یدنب
.ادخ ۀوق و لوحب مینکیم شامتار

قداص ماما ناحتما رد رأمع نب ۀیواعم تیاور

یرباس سابلا ابملاسلاهیلع

تسا رفعج نب یلع تیاور ،تسه یتیاور کی
تیاور ،مدنکیم ناییاجن یا رد دیآیم ناشیا لاحهک
ابا تُلأس لَاق :رأمع نب ۀیواعم زا تسا بیذهت
اُهَلمعی ،ۀیرباسلا بایث نع ملاسلا هیلع ﷲدبع
و رمخلا نوبرشی مه و ثابخا مه و سوجملا
و اهُلسغَا لا و اهُسبلَاَ ،لاحلا کلت یلع مهؤاسن
اُهَ تُفطقَف :هیواعم لاق ،مَعن لَاق ؟اهیف یلّصُا
ترضحیارب نمدیوگیماجنیا رد هیواعم .**ًاصیمق**
ار راکنیا ترضح دوخهکمداتسرف ار یسابلکی
ًءادر و ًارزا ُهَل تلتف و هتطخ و ؟هنایدهدیمماجنا
نیح ۀعمج موی یف هیلا اهِب تثعب مُث ،یرباسلا نم
یمن ترضح هک یتقو رد ینعی !راهنلا عفترا
،ممشچ ابگنشقمتساوخیم ،مدیوشبار نآ تسناوت
مدهدیم اوتف هک ترضح دوخ هک مینیبب منیع هب
ُهّناکَف ؟هنا یا اوتف نیا هب مدنکیم لمع مه شدوخ
کاخ ؟ینکیم ناحتما ار ماما یراد ،دیرا ام فرَع

ت رضح .هعمجلا ىلا اهب َجَرَخ وَ !مهنک ت رس رب

ىکي ن يا ،هعمج ن يا هب دمآ و دیشوپ ار س ابل ن یمه

.ت سا ت اياور ن آ زا

هجو ،میئوگیم ار همه ار تاياور ن يا ب خ

.هنًلاعف ،مهنکیم ض رع دعبا ر ل لادتسا

هرابرد ناولع نب نیسح و هلیمجوبا تاياور ىراصذ و دوهي س ابل

اللهدبع ىبا نع هليمجوبا تياور ،مود ت ياور

هيقفلا هرضحيلا نَم ب اتک رد ت ياور ،ملاسلا هيلع

و هسبلا ،ىسوجملا بوث نع هُلَأسُ هَّنَا ،ت سه

لاق ،رمخلا نوبرشي ُتلق .مَعَن َلاق؟ هيف ىلّصا
لا وَ اهسبلنف هيرباسلا بَايثلا ىرتشن نحن
.مّود ت ياور م ه ن يا **.اهلسغن**

نع ،ت سا ناولع ن ب ن يسح ت ياور ،مّوس ت ياور

ت ياور ،ملاسلا هيلع ايلع نَّا ،ىبا نع ،رفعج

اًثعب ةلاَّصلاب ىرَيلا نَاک ،ت سا دانسلاا ب رق ت ياور

سوجملا و ىراصّنلا نم ىرتشُي ىذّلا بوثلا ىف
نوکت ىّتلا بايثلا ىنعي ،لِسغي نَا َلبق هيدوهيلا و
ىّتلا مُهُبايث تسيل و اهنوسّجنيف مهيديا ىف
عنم ار ن آ دنشوپیم هک ار ى ياهس ابل ن آ **.اهنوسبلي**

جسن و دننکیم ت سرد هک ار ى ياهس ابل ن آ ،دندرک

.ندکنیم ،حضرت آنها را اشکال

روایات متعدد امام اسلام و اجتماع

بررسی مجموعه کاح سوء

نسل :است امام اسلام روایت دیگر روایت

عن أبي جعفر محمد بن علي عليهما السلام قال: سألته عن الرجل يصلي فيها؟ قال: لا. إلا أن يكون إمام المسلمين، که از آن

.ندشنیم ،حضرت فرمودند

وصّخر و است امام اسلام از دیگر روایت

أهلها يعملون الصلاة في الثياب التي يعملها المسلمون ما لم يروا فيها أثر قذر أو نجاسة...

.ینهم یکی

است دیگر روایت احتجاج بررسی

محمد بن عبدالله بن جعفر حميري، في كتاب الي صاحب الزمان انه قال عندنا حاكة مجوس، يأكلون الميتة و لا يغتسلون من الجنابة و ينسجون لنا ثيابا فهل يجوز الصلاة فيها قبل ان تغسل؟ الجواب: **لا بأس بالصلاة فيها**. ینهم روایت

.دیگر

روایات درست بن ابی منصور، معلی، حلبی، جمیل بن عیاش و سماعه

است درست بن ابی منصور روایت از کتاب درست بن ابی منصور است، عده عن عمران، عن ...، قال قلت لابي عبدالله عليه

السلام جعلت فداک، الثوب یخرج من الحائک
ایُصلی فیها قبل اَن یُغسل؟ **قال لا بأس بی ما لَم**
یُعلم رَیبه.

روایت دیگر روایت تهذیب است عن معلی قال

سمعتُ ابا عبدالله اَن یقول **لا بأس بالصلاة فی**
الثیاب التّی یَعملها المجوس والنصاری و الیهود.

روایت دیگر، روایت حلبی است: تهذیب عن

الحلبی، قال سَلتُ ابا عبدالله علیه السلام عن
الصلاة فی ثوب المجوسی **فقال لَهُ یُرشّ بالماء**

روایت دیگر روایت تهذیب است که می فرماید:

جمیل بن عیاش بن علی بزاز قال اخبرنی ابی قال
سألتُ جعفر بن محمد عن الثّوب یعملهُ اهلُ الکتاب
اُصلّی فی قبل اَن یُغسل؟ **قال لا بأس وَ اِن یُغسَل**
اَحبُّ الیّ. اگر شسته شود بهتر است.

روایت دیگر روایت مسماعه عن ابی بصیر عن

ابی جعفر علیه السلام قال قلت له الطیلسان یعمله
المجوس اَصلّی فیه؟ **قال اَ لَیس یُغسَل بالماء؟**

قلتُ بلی، قال لا بأس، قلتُ الثوب الجدید یعمله
الحائک اُصلّی فیه؟ قال نَعَم. که همهٔ این روایتها

حکم روایت واحد را دارد.

روایت دیگر، روایت عبدالله بن سنان است...

سؤال: ...؟

جواب: بله آقا؟

سؤال: ...؟

جواب: یعنی مضمون، مضمون واحد است.

سؤال: یعنی روایت واحد نیست که...؟

جواب: خیر، مضمونش مضمون واحد است.

روایت عبداللّه بن سنان دربارهٔ عاریه دادن لباس به ذمی و جریان استصحاب

روایت دیگر روایت تهذیب است از حسن بن محبوب، عن عبدالله بن سنان قال سألَ اَبی ابا عبدالله علیه السلام و اَنا حاضر اِنّی اعیر الذمی ثوبی، یا ن روایت، روایت مهمّی است که ما روی یا ن روایت تأکید دارم. اِنّی اعیر الذمی ثوبی و اَنا اعلم اَنَّهُ یشربُ الخمر و یأکلُ لحم الخنزیر فیردهٔ علیّ فاَغسلهُ قَبلَ اَن اصلّی فیه؟ فقال ابا عبدالله علیه السلام **صَلِّ فیه و لا تغسله من اَجل ذلک فانّک اَعرتَهُ ایّاهُ وَ هُوَ طاهر وَ لَم تستیقن اَنَّهُ نجّسه فلا بأس اَن تُصلّی فیه حتّی تستیقنِ اَنَّهُ نَجَّسه**، یا ن روایت، روایت بسیار مهمّی است. خب یا ن روایت می گذاریم بعد می آئیم سر اغش.

روایت دیگر، قال ابن سنان، قال سألَ ابی عبدالله علیه السلام عن الذّی یعیر ثوبه لِمَن یعلّمُ اَنَّهُ یاکُل الجرّی و یشربُ الخمر و فَیردُّه اَیُصلّی فیه قبل اَن یغسِلَ؟ **قال لا یُصلی فیه حتّی اَن یغسِلَ.**

زا هک رگید دوب لااب تیاور نامه تیاور نیا
دنتفگ ترضح اجنآ رد یهتنم .دوب نانسنب هَللادبع
دیاب هک دنیوگیم ترضح اجنیا رد ،درادن لاکشا
اجنیا رد بخ هک دنکب هدافتسا دعب و دیوشب ار نآ
،تسا یکییوار نوچ هدرکب ابحتسا ربل محخیش
حیحص شابحتسا هتبلا ،مینکیم ضرع ار شتهج ام
.تسه

طقف ام هک تسا بیذهت تیاور رگید تیاور
باب هب طوبرم شیلااب نوچ مینکیم لقن ار شلیذ
ًابوث یرتشا لجرلا نع هُتلأس ،تسا هبرشا و هعمطا
حلصت لَه ،نَاک نمل یردی لا ،سٍبلل قوّسلا نم
یلصیلاف ملسم نم ُهیرتشا نِا لاق ،هیف ةلاّصلا
هیف یلصی لاف ینارصن نم هیرتشا نِا وَ ،هیف
.نیا هب طوبرم بخ مه نیا **.لِسغی یّتح**

نع تسا دانسلاا برق تیاور ،رگید تیاور
.سأبلا :دیامرفیم ترضح هک رفعجنبیسوم هیخاَ

یتاذ تساجن مدع لیلاد و یهقف لیلحت رافک قرع و سابل

لااح .دش مامت رگید اجنیا ات تایاور نیا بخ
نیا لیصفت و لوط نیا اب تایاور نیا زا ام ثحب
ار بلطم ود تایاور نیا رد ترضح دینیبب :هک تسا

:دننکی مناییا جنیا رد

نیا یتدم اهنآ دوخ هکتسا یسابل لوا ۀلئسم

تسد ناونع هبار سابلنیا دعب دنشوپیمار سابل

سابلنیا اباًعطقب خ ،دنهدیمیرگید دارفا هب ،مود

هکدینک ضرف .دندروخ بارش ،دندروخ الذغ

نآ زا یزارتحا هکاهنیا و لوب دننام رگید تاساجن

نیا رب صخشمنیا ،هدرکدروخربسابلنیا ابتسین

ضرعم رد هکتسا یسابل ،سابلنیا هکتسا

یم بارش هکیسکنآ و هدشعقاو اهنیا و تساجن

دتفایم بارشنیا زا هرطق دنچ لاح بخ دروخ

هکیسکایو تسا یعیبطرما کینیا ،سابلیور

هکدینییبمدیروخیمه کالذغامش ،دروخیمتشوگ

ضرفنیا رگا لاح هدرکادیپ کلاج دنچ ناتسابل

دننکیمس جنتمأعبطب خدشابریزنخم حلهکدینکب

یمینعی .تسین یکشرگید هکنیا رد ،ارسابل

ربتللادا اجنیا رد هکیتایاور هکمنکبضرعم هاوخ

تهجه بتسا یعیبطرما کی ،یهنیا ،دننکیمیهن

هکتسین اهفرحنیا و ضامغا رگیدنیا هکنیا

کیلاسکیه کیسابلکی ،دننکبضامغادیایین اسنا

نیا دننکیم رمخبرش هکیاهنآ ایدوهیدرف

ی م س ابع ت رضح م سق ه ب ن اسنا دنشوپ ید ار س ابل
لااح ،رگید ت سا ه تخیر ش یور رمخ س ابل ن یا دیوگ
ی منش رد س ّجنت زا ه کن دش ک شخ ،ه دش ک شخ
ت قو ن آ .ک لذ ل اثما و ت سا س ّجنتم ه رخلاب ،دروآ
ه کی ئاج رد ه کت سا ی نشور ئلئسم ی لیخ ه لئسم ن یا
رمخ ب رشل ها]اهنیا ه کدنادب ن اسنا رگا اهنآ ئینآ رد
ن ب ایرکز ت یاور دننام [دنتسین زیزنخم حلن درو خ ای
ه کی اه ینآ رد ،دوب دایز ن یا ک لذ ل اثما ه کم یهارب
س جن ه ینآ ن یا و دروخ یم و الذغ ی وت دنکی م ت سد
رگا دنشوپ ی م اهنیا ه کی سابل ی لوا ُق یرط ه ب ،دوشی منم
س جن س ابل ن یا ،دنشاب اهنیا و رمخ ب رش ل ها
اب ک رشم و رفاک ت سد ّه رشابم ه کی ئاج رد .ت سین
ن یا ه کدیامرف ی م اج ن آ رد ت رضح دراد طابترا الذغ
ن یا و دنکب رمخ ب رش ه کنیا رگم دوشی منم س جن
اج ن یا رد ی ضرع ت ساجن ب اب زا ن آ ه کاهفرح
ن یا مّلسم اج ن یا رد ب خ درادن [ت راهط] ش تسد
ه ک ت سا ت رضح روظنم ه کار ی سابل ن یا ه ک ت سا
س ابل ن یا ابش ندب ق رعه ک ت سا ن یا رطاخب ه ن دشوپ
ی تلاابم ه ک ت سا ن یا رطاخ ه ب ه کلب دنکی م ادیپس امت

و اعتنائی بسته به مسائل نجاست و طهارت ندارد، از این باب است، از باب تلاقی عرق بدن با لباس نیست.

لذا دلیل بر این قضیه این است که در این روایتی که عبدَالله بن سنان می‌گوید اِنّی اعیر الذمی ثوبی خب قطعاً این لباسی که ذمی می‌پوشد این لباس با عرق بدنش تلاقی پیدا می‌کند، دیگر چشممان را که نمی‌توانیم بر این مسئله ببندیم که این لباس قطعاً با عرق بدنش تلاقی می‌کند، منتهی چون فرصت، فرصت کم است احتمال ملاقات با شراب و اینها در این فرصت کم ذمی یرود، لذا حضرت در این جا او را امر به استصحاب طهارت می‌کنند که وقتی که...، دلیل روایت را متوجّه شدید که چه شد؟ چون در این جا، لباس لباس عاریه است، لباس عاریه را که یک سال عاریه می‌دهند، یک مجلس عروسی لباس عاریه می‌پوشند، الان زنها به همدیگر لباس عاریه می دهند که بروند مجلس عروسی و پز بدهند به این و آن! افتخار کنند! فخر بفروشند! حالا مرد هم همین طور است. یک لباس تنش است که انسان خیال می کند چه خبر است! نه بابا عاریه است پوشیده بیچاره!

قرعه یراعس ابلن یا .هدوبمهنامزن آ اهه یراعن یا
ترضحه کن یا تلاعی لو دنکی م قرعن دب ،دنکی م
ار وا و درادذل اکشا س ابلا ه کدیامرفی م اجن یا رد
ه کتسا ه تکذن یا ی ارب ،دنکی م ش باحصتسا ه ب رما
ه چرگ ،ه دوبرهاط ه داد ه کار ی سابلًلابقن یا اجن یا رد
ابل امتحان یا ی لو دوری م م حلا یرمَخ ۀباصا ل امتحا
م کاحاجن یا رد ب احصتسا .تسا ع فدنمب احصتسا
س ابلا رد ی لو رمخ ابت اقلام ل امتحان یا ر ب تسا
رد اجن آ رد ن اتتمدخ ًلابق ن م ه ک ی تقو -...ی ّمذ
ب احصتسا رد لااح م تفگ ه ّیلمع ل وصا ن ایرج ث حب
ر ه ام ،م ینک ی م ع ورش ه بنش ه للاءاشنِا ه ک م ه اهنیا و
ن یمه م ئاد دعب ،م ینک ع ورش ار ل وصا م یئوگ ی م زور
ع ورش ه َللاءاشنِا لااح .اهنیا و دتفا ی م ریخأت ه ب ی روط
ه ک ی ا ه دودحم ن آ رد ،الدخ تساوخ ه ب م ینک ی م
رد روط ن یمه و ه راهطلا ۀلاصا ن ایرج رد -تسه
ه کم درک ض رع ن اتتمدخ ه راشلاا ب احصتسا ن ایرج
ک ی ه ک ن یا ه ذ تسا ی فرُع ه ّیلمع ل وصا ن ایرج ن یا
ل وصا ام ی ئاج رد ی نعی تسا ی عرشّیازجم م کح
ار ه ّیلمع ل وصا ن آ ف رع ه ک م ینک ی م ی راجار ه ّیلمع

درانگذار ش مسا ل احن کیلو دنکبی راجا جن آ رد
ف رُع ،دنکی م یراج ه هاطلا ةلاصا ف رُع لاا و
ةساجنلا ةلاصا ب احصتسا ب راج ی م یکنک ،دنکی م یراج
ار هّیلمع لوصا نیمه و ،کلذ لثاما و دنکی م یراج
.دنرب ی م راکبل ئاسم و ایاضق ر ساردس

ن ظ ئبلغ ه کدوشی م ی راج ی ئاج رد ب احصتسا
ی دروم رد ام ه کن یا ه ذ دشاب نّقیتم دروم ن آ اب
رد ج نپ ًلاثم ی ّتح ه کم یهدی م نایرج ار ب احصتسا
ی م اجن آ رد ،دشابع وضوم ایم کح ءاقبل امتحا دص
ی م ل ماش ار دروم ن یا ک شلاب ن یقیلا ض قنَت لا م یئوگ

ن لاا ،رخلاا ن یقیی ه ضقنا ل ب !م یراد ن یقیی ه کن لاا !دوش
ن لاا م یتشاد ن یقیم ه ه کً لابق ه دمایذ فلاخ ر ب ن یقیی ه ک
ت سه م کح ءاقبل امتحا ه ئیملاب ه سمخ ه کن یا وَلَو
ی راج ار ب احصتسا ام ت ساع وضوم ءاقبل امتحا ای
.دوشی مذ ی راج ن یا رد ب احصتسا ریخذ !م ینکی م

دیاب دینک ی راج ار ب احصتسا دیهاوخب امشر گا
ت سا ی دوهیب وث ،دینک ی راج م ه ت یاور ن یا رد
لا ار ی دوهیب وث دیامرفی م ت رضحارچ ،دشابب خ
ه کن یا اب .درادن ایرج ب احصتسا ن وچ ؟ه یف ل صُت
ل عل ی دوهیس ابل ن یا ه کدراد دوجو ی ئلاقعل امتحا

،هدیشوپ مهل اسدو ،هدیشوپ مهل اسکی هکنیا هک
رمخابهباصا اجنیا ردنیا هکتسای ئلاقعل امتحا
زای کیتیاورنیا لیلدنیمه هبس پ .دشابهدرکن
دیابباحصتسا بابردارنیا امشهکدوشیمی اهّلدا
باحصتسلاا نایرجم دعلدیهدب رارق هدافتسا دروم
یرجیف رُعهکنیالا نطوملکی فوعٍ ضوملکی ف
و ،فقوملا اذه ی ف و نطوملا کلذ ی ف لصلا اذه
نکمی داعرظنه بو ی فرُعرظنه باجنیا رد نوچ
دشوپید لاس کیار ی سابلکی رفنکی هکتسین
لامتحا بسحه بی لو دراد ی ئلاقعل امتحا هچرگ
ءاباصا و دشوپید رفنکی هکتسینکمن وچ ی داع
.تسینب باحصتسا ی اجاجنیا رد اذل ،دنکنرمخاب
دنکنکی م ب احصتسا هبم کحم لاسلا هیلع ماما اجنآ
هبم کحم لاسلا هیلع ماما ع ضاوم ریاس رد اجنیا
نیا ث یدحلا هقفرطاخ هبنیا .دنکی مذب احصتسا
.هّیضق

هدشه تفاب س ابلا اب ی مذ ه یراع س ابلا ه سیاقم ب اتکل ها و س وجمطسوت

نآرطاخب هکتسه اجنیا رد هکی بلطم اما و

نیا دوخزاً لاصا اری رگید هدافتسا مینات وتی مامه یضق
نامز رد هکتسا نیا مینکب بلطم نیا ربت اياور
سوجمو ی راصنو ی دوهیه کی یاهه چراپ نیا ،قباس
و هاگتسد ،دندرکی مت سرد کلذ لاثما و ی رباس و
و ی فابن یشام هاگتسد قباس نامز نآ ،دوبنه کن یشام
زا هکدوبنه کاهنیا و دزی فابشک و دزی ی فابه چراپ
ی کیی کیه ،دیاییرد فرط نآ زا دنهدبم شپ فرط کی
هکی روط نامه نا شدوخ تسد اب و دندمآی م اهنیا
اهنآ ،دننفابی می لاق نا شدوخ تسد ابام ی اهف ابی لاق
رد اًعطق بخ ،دنتفابی مدی هلیسوب ار ش امق نیا مه
ش امق نیا هب و دنکی م قرع تسد نیا تّدم نیا
ض رف هکتسا نکمم روط هچ .دنکی م دروخرب
دنیاییاهنیا ناتسبات رد ،کلذ لاثما و امرگن آ رد دینکب
دشکبل وط نامز همه نیا هکدننفاییار ی اه چراپ کی و
کی دوشی مز ؟دنکز قرع ناشتسد طسو نیا و
نیا ،تسیز لامتحا کی نیا ی نعی ،ی زیچ نی نچمه
دندوبس جزرافکرگا .تسا ی ئلاقع و ی عقاو رما کی
س ابل نآ رب قرع تبوطر هطساوب اهنیا تساجز و
هکدیامرفب م لاسلا هیلع م اما دیاب اًعطق دنکب تیارس
لاک رشمل اهلمعی و ی سوجملا هُلَمعیه کار ی سابل رهم

نیا رد تررضحی‌لو ،هیفی‌لصتدعبو اولسغتنَاَّدُب
و دننکتکایحو دننکلمعاهنآهکاری‌سابلاج
،دننکی‌مهیفةلاصزاوجو لسَغمدعهبمکح ،دنفایب
تبوطرربرارقرگا ،دنشوپیناشدوخهکاری‌سابل
مه ،دنکی‌متیارستبوطراهنیای‌ودرهردتسا
،دوشی‌ممولعمسپ ،اجنآردمهواجنآردلمعرد
ربّلادتایاورنیمهدوخسفن ،هّلادنیاسفنی‌نعی
اهنآتساجنهکلبتسا کرشمتساجنمدع
تباثامهّلادنیمهابسپ .دوشی‌مضرعتساجن
اهنیاهبطوبرمثحب .دنتسیسجناهنیاهکمیدرک
.دشمامت

تساجنو رائسا تراهطثحابمهصلاخ رافکی‌ضرع

دشنیااجنیاردبلطمنیاردملاکلاةصلاخ
:میرادرافکتساجنبابردتایاورعوندنچامهک

ثحبردمهرائسانیاهکتسارائسای‌کید
وهمعطاثحبردمهودیآی‌متاساجنوتاراهط
ثحبرد .دینکهعلاطمامشاراهنیای‌ودرهرهبرشا
رؤسهکدیسرنیاهبتایاوردثحبهٔجیتنرائسا
برشهکی‌مادامااتهسفندحی‌فکرشموی‌سوجم

تایاور و تسا رهاظ دننکنزیزنخ محلل کا و رمخ
مهمیدرکنناییار تایاور ام و دوبدایز هنیمزنیا رد
زا رتشییهبرشا و همعطا رد اًقافتا ،هبرشا و همعطا رد
لااح رگید ،میدناوخ ار شیرادقم هک تسه رائسا
ار اهنیا الذلم درکنادیپ ار یدیدج تایاور نم نوچ
و همعطا بابرد و .قبس ام ربمهدیمعاجرا رگید
نآ رد هکدوبیهنمیرؤسنآ رائسا بابرد و هبرشا
رظندماجنآ رد رمخبرشو ریزنخ محلل کا رؤس
أدنکیملاؤسیوار زا ملاسلا هیلع ماما الذلتسه
رگا ؟لا مَا رمخلا نوُبرشیَا ایَ ؟زیرنخلا محلنولکأیَ
محلل کا زا لاؤسدشابسسجنهسفندحیفرفاکدوخ
رد رگید رمخبرُشزا لاؤس ،دوبدهاوخوغلریزنخ
یمهدافتسا امنیارباتبس پ .دوبدهاوخوغلاجنیا
،یهدنیادنکیماجنآ رد تررضحهکییهنهکمینک
نیا رب لیلد ،یمیرحتیهنهتسایهیزنتیهن
ضرعارتیاورنیاهکتسهیتیاورکیبلطم
باتکزاهدمآمهاجنیارد تیاورنیا اًقافتا و میدرک
ودهبهکدوباجنیارد یتیاورکیب ،...ثحبرد...
ارنیانمالااح ،مینابخبارنیا دوشیمترورص
:منکیمضرع

روایت اسماعیل بن جابر دربارهٔ تنزّه از طعام اهل کتاب

قال روایت روایت اسماعیل بن جابر است که قلت لابی عبدالله علیه السلام، محمد بن یعقوب روایت را نقل می‌کند، ما تقول فی طعام اهل الکتاب؟ **فقال لا تأکله، ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله، ثم سکت هنیئة ثم قال لا تأکله و لا تترکه و تقول انّه حرام. ولکن تترکه تتنزه عنه، انّ فی آنیة الخمر و لحم الخنزیر**، پس بنابراین حضرت در این جا تصریح می‌کنند بر این که خود آنها نجس نیستند بلکه این جا ست آنها نجاست عرضی است.

مدتی از این قضیه گذشت و خدمت یکی از اصحاب آن حضرت رسیدم و از او پرسیدم که آیا این روایت را از آن حضرت شنیده است یا نه؟ گفت بلی، من از آن حضرت شنیدم که می‌فرمود: ای اسماعیل، هرگاه تو را حدیثی از ما برسد که ما آن را حرام کرده باشیم و تو از آن چیزی بفهمی که خوردن آن سبب سبکی عقل و کم شدن مروّت تو می‌شود، آن را حرام بدان.

مؤلف گوید که این حدیث صحیح است و مشتمل است بر فوائد بسیار و دلالت می‌کند بر این که هر چیز که مستلزم سبکی عقل و کم شدن مروّت باشد حرام است و از آن اجتناب باید نمود.

.دوباج

هکدوب بیذهتت یاور زابرگید ت یاور ک یرد

و انزلا دلو رؤس ِمرک هَّنَا هکتسا ءاشو ت یاور

فلاخ نم ّلک و کرشملا و ی نارصنلا و ی دوهیلا

و ی دوهیو کرشم تررضحا جنیا رد .ملاسلاا

رکذ هَرِکنانوعهبو داد رارقنارقکیرد ار ی نارصن

رؤسی دنعکلذُّدشاَ لاقو دیآی منش شوخ ،دنکی م

و ی دوهیل ثم مهکرشم اجنیا رد هک ،بصاّنلا

.دوبرائسا بابنیا بخ .هدشدروآ اهنیا و ی نارصن

هکتفرگقلعتنیا ربب لطم رائسا بابرد سپ

هسفندحی فی نارصن و ی دوهیو ،کرشم رؤس دوخ

اهنیا زا هکی یهذ و اهنیا تساجن هکلبد رادنلاکشا

و رمخ هبت لاابم مدع رطاخبت سا ی ضرع هدش

.دوبرائسا بابنیا .کلذلاثما و لوبدننام تاساجن

.دشنایب ابنیمهرد لخادم هبرشا و همعطا

ئمههکدشضرعم هاهنآ سابلهبس ّبلتزا ی هذ

.دراد فلاخربت لاد اهنیا

نآ رد هکی تایاور مهرأفکتساجنبابدوخرد

و دوباهنیا و هحفاصم ثحبهکدشضرع دوباج

نیا دوباجنآ رد هکی تایاور قبط هحفاصم زا ی هذ

ل یلد ەکلبدندرکی منت مرحربت للاد اهنتەنت ایاور
رافکت ساجذ باب رد ،اج ن یا رد مه ش فلاخ رب
.دندوب ەدروآ ناشیا

م امحلا ءام باب رد ەک ی تایاور ف اضم باب رد
ی ئام زا ل سَغ ت هارکەک م یدیدی م ام مه اج ن آ دوب
ار ناشدوخ ب آ ن آ زا ی راصنو دوهی ایانز دلو ەک
ن یا ربەفاضا .دشی م ص خشم ت ایاور ن آ زا دنتسش
ل اکشا الذغ رد ب اتکل ها ابت رشاعم ەک ی ئاج رد ەک
و ب آ ابل سَغ ث حب رد ی لوُا ق یرط ەب دشاب ەتشادذ
اجنآ رد ەک ن یا ّلا ت سا روط ن یمه م ه ب آ ابءوضو
و ت سا ءوضو ۀلئسم ،ەلئسم ن وچ ەک م یدرک ض رع
ت سا ن کمم اج ن آ رد الذلت سا ۀلاصی ارب م ه ءوضو
ی هذ ت رضح ەک ت سا ن یمه ی نعی ت سا ن کمم ،ەک
ن امه ب اب زا ار ی راصنو دوهی ۀلاسغ ی ایاقب زا
ث حب رگا لاا و دنداد رارق رظنذروم ،ب آ رد ت رودک
س جذ دیاب اهنآ ۀینآ ی لوُا ق یرط ەب دوب ت ساجذ ث حب
ی هگناو و دوبن ت ّیفیک ن یا ەب ەلئسم ەک ی لاح رد دشاب
ی لو ت سیذ س جذ اًعطق انز دلو ەک ەهبشُلا و ّک شد لا
زا ت یاکح ن یا انز دلو ۀلاسغ زا ی هذ لاح ن یع رد

مکحک یربت‌للاد هکن یا هدنکی مترودکن امه
مهن یا .دنکی می جراخ تساجذ و تمرح ی فیلکت
مهاجن آ رد ،فاضم ءام باوبا رد .اهنیا هبطوبرم
.دشض رعتّیفیکن یمه هبتایاور و ل ئاسم

فلتخم باوبا]ن یا ۀعومجم رد هک ی تایاور
رگید ی ئاجرد لاحًلاثمه کدسری منرظنه بو [تسه
اجک یرد لاحی دارطتسا بابزا هکن یا رگم دشاب
هبه جوتا بدشاب مهرگا ،دشابت یاور کیه قف زا
نآ ی ریسفتو ی هقف ی اهث حبه تبلا لاحـه کی تایاور
فورظن یا رد ،فلتخم ی اهه نیمز ن یا رد –دیآی م
ّ
س ابلو هبرشا و همعطا ،رائسا ،فلتخم ،رافکت ساجذ
رکذ کلذ لاثما و مامحلا ُءام روط ن یمه و اهنآ ی اه
همه .م یدرکذالدیپ رآّفکت ساجذ ی اربی لیلد ام ،م یدرک
کیه هب همه ،دنتسه رهاط رخآ اتل وا زا اهنآ
اهنآ تساجذ و ،[(اه ی دهشم حلاطصا)]رانک
ن یا رد ی قرف اجنیا رد و تسا ی ضرع ناشتساجذ
زا اهنآ ریغ ن یید و س وجم و ی راصذ و دوهی ن یید روم
.درادن دوجو ن یکرشم ماسقا ریاس

و رافک ی تاذ ت راهطه رابرد ی یاهذ ی ریگه جیتذ
هدنیآ ی ریسفتد ثحبح رط

دیابلااح .میدروایتسدباری‌زیچ‌امتایاور زا
و هئما نامز رد هباحصل‌مع و عاجما غارس میوربا
تساجذهبمکحه‌کاهآ هکمینیبب و هئما نامز زا دعب
ن یا زا ریغ ی‌لیلد ایآ و ؟هدوبلیلد هچه‌بدندرکیم
هَللاءاشنِا ادرف ؟هدوبنیمهاهنیا لیلد هکن یا یدنتشاد
اُمَّنِإ ..... هیآ ریسفت تسا ی‌ریسفت ثحب ام ثحب
....مارَحلُا َدجِسَملُا اوُبَرقَی لاَف سُجَن نَوکِرشُملُا
و هّماع زا ،هفلتخم بتُک زا ار نآ ،﴿۲۸ ،هبوتلا﴾
ی م لوط زور دنچ مه‌نامثحب ،میروآ ی م هّصاخ
ثحب دشدمان ی‌ریسفت ام‌تمدشک ه‌کی‌تقو .
.مینکیمع‌ورشار ی‌هقف

... :لاؤس

رد اپ ود مدآ مکشزا ه‌کی‌سکره اقآ :باوج
تساجذام[.تسیندس‌جذو دراد ی‌تاذت‌راهطدیایب
رظنزا مینیبب لااح .میدیمهفذ تایاورن یا زا ار
[.دنکی‌مادیپی‌تروصه‌چه‌لئسم]،ی‌هقف

لاؤس س‌وجم زا ش‌اه‌مهت‌ایاورن یا رد :لاؤس
لاؤس ی‌رهد راّفکو تسرپت‌براّفکزا ،تسا هدش
.هدشنذ

دندوبنا‌هنیاع‌قومن آ ًلاصا :باوج

:لاؤس

زا یضعب رد رخآ .منادیم اجنآ بخ :باوج

هّنِا ،تایاور زا یضعب رد ،هدمآ مهک رشمیّتحاهاج

،کرشملا و سوجملا و دوهیلا و انزلا دلو رؤسهرک

دوشیم قلاطا مهباتکل ها هبک رشم :لاؤس

رارق وا نارق رد ار کرشم بخ ،منادیم :باوج

کرشم و ینارصنو سوجم و دوهي ،هداد

زابتسرپتب ،دوشیم مهاهتسرپتب :لاؤس

اهنآ دنتسه ادخ رکنم هک اهنآ ،دراد ادخ هب داقتعا

؟هچ

سجنمیئوگیمنام .دشابهکیسکرهب :باوج

ادیپتساجنربلیلد تایاور زا ام ،تسینایتسه

میدرکن

هکیدحلملماش هکتسینم اعردقنیا :لاؤس

دوشبتسه مهادخ رکنم

؟تسیچتساجنربلیلد ،منادیم :باوج

!دییوگیمارلیلد امشهلبا !ناها :لاؤس

،کرشم میوگیم ،میوگیم ارنینم :باوج

نآ طقف روظنم تسه اجنینا رد هکیکرشم هتبلا

کرشم ،دشابهنیا و تیونثهبلئاق هکتسینیسک

عقومنآ رد .تسا اتهسنیا زا جراخهکیسکینعی

هسنیا زا جراخهکیسک ،هدوبنیمه ،حلاطصا مه

ار ههم ،اهنیا و نویرهد نآ ،نیدحلم ولو تسا ات

یاربعناص ار تعیبط نامه اهنآ .دنیوگیم کرشم

مهنیا بخو دننادیمار تعیبطسفن ،دننادیمایند

.تسا ماعحلاطصا حلاطصا ،رگید تسا کرش

یم قلاطا مه باتک لها رب رافک ظفل :لاؤس

؟دوش

یم مه باتکلها لماش رافک هلب ،ارچ :باوج

.دنوش

دمحمل آ و دمحم یلعلص مهَللا